

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА

Освітньо-професійна програма
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено Вченою радою
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка
Голова Вченої ради
Ректор Ю.О. Лянной
(Протокол № 5 від 27.12 2018 р.)

Суми 2018 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
Освітньо-професійної програми
Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

кваліфікація Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Географія».
Вчитель географії. Вчитель біології та здоров'я людини.

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 6 від «10» грудня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ (Корнус О.Г.)

«10» грудня 2018 р.

Ухвалено науково-методичною комісією природничо-географічного факультету

Протокол №3 від «12» грудня 2018 р.

Голова навчально-методичної комісії
природничо-географічного факультету _____ (Міронєць Л.П.)

Перший проректор _____ (Пшенична Л.В.)

Начальник навчального відділу _____ (Петренко Л.В.)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка розроблена та внесена кафедрою загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Програма буде впроваджуватися до розробки стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Розробники:

**Корнус Олеся
Григорівна**

завідувач кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, кандидат географічних наук, доцент.

**Корнус Анатолій
Олександрович**

доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, кандидат географічних наук, доцент.

**Нешатаєв Борис
Миколайович**

професор кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, доктор географічних наук, професор.

**Сюткін Сергій
Іванович**

доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, кандидат географічних наук, доцент.

Ця програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

**1. Профіль освітньо-професійної програми
зі спеціальності 014 Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини)**

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка; Природничо-географічний факультет Кафедра загальної та регіональної географії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – бакалавр. Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Географія». Вчитель географії. Вчитель біології та здоров'я людини.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія), додаткова спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Географія». Вчитель географії. Вчитель біології та здоров'я людини.
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Тип диплому – одинарний. На базі повної загальної середньої освіти 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців. На базі ступеня «молодший бакалавр» (ОКР «молодший спеціаліст») можуть бути перезараховані не більш ніж 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньо-професійної програми.
Наявність акредитації	відсутня
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта; ОР молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньо-професійної програми	З 1 вересня 2019 року до введення в дію стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	www.ssru.sumy.ua
2 – Мета освітньо-професійної програми	
	Підготувати фахівців, які володіють фундаментальними знаннями та практичними навичками в галузі освіти з предметних спеціальностей географії і біології та здоров'я людини, здатних здійснювати професійну діяльність, спрямовану на організацію освітнього процесу з географії і біології та здоров'я людини в закладах середньої освіти, на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів. Забезпечити формування компетентностей, необхідних майбутнім вчителям географії і біології та здоров'я людини для здійснення ефективної професійної діяльності та самоосвіти протягом життя.
3 - Характеристика освітньо-професійної програми	

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Географія). Додаткова предметна спеціальність: 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Блок обов'язкових навчальних дисциплін становить 136,5 кредитів ЄКТС (57%), з них дисципліни циклу загальної підготовки становлять 18 кредитів ЄКТС (7,5%), циклу професійної підготовки – 118,5 кредитів ЄКТС (49%). Блок вибірових навчальних дисциплін становить 60 кредити ЄКТС (25%). На практичну підготовку відводиться 34,5 кредитів ЄКТС (14,5%). Предметні компетентності з географії та методики навчання географії забезпечуються 128,5 кредитами ЄКТС (53,5%), з біології та здоров'я людини і методики навчання біології та здоров'я людини – 45 кредитами ЄКТС (19%), з психолого-педагогічних дисциплін – 19 кредитами ЄКТС (8%).</p>
<p>Опис предметної області</p>	<p>Об'єкт вивчення: освітньо-виховний процес у закладах загальної середньої освіти (за предметними спеціальностями географії і біології та здоров'я людини).</p> <p>Цілі навчання: формування загальних та фахових компетентностей майбутніх учителів географії, біології та здоров'я людини основної (базової) середньої школи.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади географії і біології та здоров'я людини (достатні для формування предметних компетентностей), педагогіки та психології, методики навчання географії й біології та здоров'я людини (рівень базової середньої освіти).</p> <p>Методи, методики та технології: методи географії і біології та здоров'я людини як наук. Освітні технології та методики формування ключових і предметних компетентностей, моніторингу педагогічної діяльності та аналізу педагогічного досліду, проведення освітніх вимірювань, ефективних способів взаємодії всіх учасників освітнього процесу.</p> <p>Інструменти та обладнання: обладнання та устаткування, необхідне для формування предметних компетентностей, технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації, необхідні в освітньому процесі; використання баз інших установ для проведення навчальних практик і педагогічної практики в базовій середній школі.</p>
<p>Орієнтація освітньо-професійної програми</p>	<p>Освітньо-професійна (для бакалавра); має академічну та прикладну орієнтацію</p>
<p>Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації</p>	<p>Ступенева освітньо-професійна програма є комбінацією загальної академічної освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія), 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), а також спеціальної підготовки, що фокусується на більш глибокому розумінні предметних спеціальностей. Ключові слова: <i>освіта, технології навчання та викладання, географія, біологія та здоров'я людини, педагогіка та теорія виховання.</i></p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма передбачає підготовку фахівців до впровадження нових педагогічних та інформаційних технологій в професійній діяльності. Освітньо-професійна програма містить перелік</p>

	<p>загальних і предметних компетентностей та нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.</p> <p>Освітньо-професійна програма містить навчальні практики та виробничу педагогічну практику у закладах загальної середньої освіти, має широкий спектр вибіркових навчальних дисциплін.</p> <p>Є основою для подальшого навчання за ОПП підготовки магістра середньої освіти (другий рівень вищої освіти).</p> <p>Безперервні зміни в галузі освіти вимагають постійної корекції навчальних планів і навчальних дисциплін, тому склад вибіркових дисциплін програми періодично оновлюється, що дозволяє враховувати тенденції розвитку.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Особа, яка здобула ступінь бакалавра, може займати первинні посади відповідно до професійних назв робіт (за ДК003:2010 та НКУ «Класифікатор професій – 2016»), а саме:</p> <p>вчитель середнього навчально-виховного закладу, вчитель географії, вчитель біології та здоров'я людини (КОД КП – 2320, КОД ЗКППТР – 25157); викладач-стажист (КОД КП – 3340); лаборант (освіта) (КОД КП – 3340); асистент вчителя (КОД КП – 3340)</p>
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на принципах студентоцентрованого особистісно орієнтованого навчання, на основі компетентнісного, системного, партисипативного, інтегративного підходів.</p> <p>Форми навчання: аудиторні (лекційні, практичні, семінарські, лабораторні), позааудиторні (індивідуальні, консультації, диспути, дискусії, «круглі столи», ділові ігри, написання та захист курсових робіт, навчальна та виробнича практика, науково-дослідна робота), самостійна робота.</p> <p>Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (вправи, лабораторні, практичні, графічні та дослідні роботи).</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання.</p> <p>Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньо-професійної програми: поточний контроль, поетапний, підсумковий контроль; усні та письмові екзамени, практика, презентації, проектна робота, підсумкова атестація тощо.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та

компетентність	практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та географії, біології та здоров'я людини і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 2. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 3. Здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання.</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 5. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 6. Здатність до самовдосконалення та саморозвитку.</p> <p>ЗК 7. Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно та письмово) та використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК 8. Здатність формулювати задачу, використовувати необхідну інформацію та методологію для її вирішення і досягнення обґрунтованого висновку.</p> <p>ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності.</p> <p>ЗК 10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя.</p> <p>ЗК 11. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>
Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	<p>ПК 1. Здатність користуватися поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями навчальних дисциплін, які забезпечують формування професійних компетентностей майбутніх фахівців.</p> <p>ПК 2. Здатність розкривати загальну структуру географічних та біологічних наук на основі взаємозв'язку основних учень про фундаментальні основи різних парадигм природничої та суспільної географії, знати основні географічні і біологічні теорії та закони, історії розвитку географічних досліджень та ідей для з'ясування географічних особливостей природи Землі, розміщення населення і господарства.</p> <p>ПК 3. Здатність формулювати, аналізувати та синтезувати рішення наукових проблем на абстрактному рівні шляхом декомпозиції їх на складові із застосування географічних, біологічних та педагогічних знань, постійно оновлювати та накопичувати власні знання з географії, біології та здоров'я людини, педагогіки і психології.</p> <p>ПК 4. Здатність будувати відповідні моделі природних та суспільних географічних явищ, досліджувати їх для отримання нових висновків та поглиблення розуміння особливостей функціонування природних та територіально-виробничих комплексів з використанням сучасних геоінформаційних технологій та картографічного моделювання.</p> <p>ПК 5. Здатність орієнтуватися у світовому та національному освітньо-науковому просторі у контексті необхідного постійного розширення знань з різних галузей наук для підвищення професійної майстерності.</p> <p>ПК 6. Здатність чітко і логічно відтворювати основні теорії і</p>

закони географії і біології та здоров'я людини, оцінювати нові відомості та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної природничо-наукової картини світу.

ПК 7. Здатність до виконання посадових обов'язків вчителя географії, біології та здоров'я людини, володіння педагогічним тактом і високими моральними якостями, здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології, в тому числі геоінформаційні, з метою забезпечення якості освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти.

ПК 8. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ПК 9. Здатність застосовувати основні графічні прийоми при викреслюванні картографічних творів, укладати тематичні карти, використовувати різноманітні методи і способи аналізу інформації за картами; застосовувати картографічні твори у виробничій діяльності; аналізувати й порівнювати зміст різноманітних картографічних творів.

ПК 10. Здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі географії і біології та здоров'я людини для розв'язання професійних задач.

ПК 11. Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) компетентності з географії і біології та здоров'я людини і реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

ПК 12. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з географії й біології та здоров'я людини.

ПК 13. Здатність комунікувати з колегами у галузі географії, біології та здоров'я людини і методики їх навчання щодо наукових та освітніх досягнень як на загальному рівні, так і на рівні спеціалістів, здатність робити усні та письмові звіти, обговорювати наукові теми рідною та англійською мовою.

ПК 14. Здатність здійснювати виховання на уроках і позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід в процесі соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ПК 15. Здатність застосовувати теоретичні знання для формування практичних навичок під час проведення навчальних та виробничих практик. Використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички з фізичної, економічної, соціальної географії, біології та здоров'я людини для дослідження природних та соціальних явищ і процесів, природних об'єктів.

ПК 16. Здатність вивчати психоло-педагогічні особливості засвоєння учнями, у т.ч. з особливими потребами, навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ПК 17. Здатність забезпечувати охорону життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

7 – Програмні результати навчання

Знання:

ПРЗ 1. Знає та розуміє факти і події історичного минулого та сьогодення українського народу. Визначає знання взаємозв'язку науки з філософією та освітою, сутності філософії освіти та перспективи її розвитку.

ПРЗ 2. Знає та розуміє основні концепції, теорії та загальну

структуру географічних, біологічних, педагогічних та психологічних наук.

ПРЗ 3. Показує знання основ усного та писемного професійного спілкування, норм сучасної української літературної мови та іноземної мови щодо професійного спілкування, основ ділового етикету. Знає та розуміє словотворчий мінімум відповідної іноземної мови, граматичного мінімуму (морфологія, синтаксис) та лексичного мінімуму відповідної галузі науки і розмовних тем.

ПРЗ 4. Демонструє знання та розуміння на базовому рівні можливостей використання апаратної і програмної складових інформаційної системи, ГІС-технологій в географічних, біологічних, педагогічних та психологічних науках.

ПРЗ 5. Демонструє знання етапів та сучасних методів наукового дослідження в географії, біології та здоров'я людини і методиці їх навчання, системи та сутності основних понять та термінів. Розуміє основні методології проведення наукових досліджень.

ПРЗ 6. Демонструє знання про будову речовини, природу хімічного зв'язку в різних класах хімічних сполук для розуміння властивостей природних сполук, синтетичних матеріалів і механізму хімічних процесів, що протікають в навколишньому світі. Визначає знання та розуміння будови, життєдіяльності, географічного поширення, класифікації, різноманіття рослинного та тваринного світу. Демонструє знання про особливості будови клітин, органел та їх функцій, види клітинного поділу, знання про тканини рослинних та тваринних організмів, їх будову та функції.

ПРЗ 7. Показує знання та розуміння техніко-економічних особливостей основних галузей промисловості та їх основних технологічних схем виробничих процесів. Називає значення категорії «господарство» та співвідношення його з поняттям «економіка», періоди розвитку світового господарства, провідні риси сучасного етапу розвитку світового господарства.

ПРЗ 8. Показує знання концептуальних основ інноваційних методів, педагогічних технологій, демонструє знання й розуміння методики підготовки і проведення різних типів уроків, самостійної і дослідної роботи та сучасної системи оцінювання знань учнів. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів закладу загальної середньої освіти та теоретичні основи процесів навчання, виховання і розвитку особистості учнів закладу загальної середньої освіти.

ПРЗ 9. Демонструє знання та розуміння дефініції провідних термінів та понять суспільної географії, факторів розміщення виробництва та складових геодемографічної ситуації, основних концепцій політичної географії, провідні підходи до систематизації (класифікації і типізації) об'єктів політичної карти світу, принципи та норми міжнародного права, на яких ґрунтується мирне співіснування держав, механізми зміни форми й розмірів державної території.

ПРЗ 10. Показує знання та розуміння впливу фізико-географічного положення океану, материка, окремих фізико-географічних регіонів (території України) на особливості їх природи; головних рис формування материків, океанів, окремих фізико-географічних регіонів (території України), основних етапів розвитку природи, рельєфу та корисних копалин; кліматичних умов та кліматичного районування.

	<p>ПРЗ 11. Показує знання та розуміння різноманітних способів і засобів створення картографічного зображення. Демонструє знання основних прийомів аналізу та використання картографічних творів.</p> <p>ПРЗ 12. Демонструє знання та розуміння динамічних процесів у геосферах та їх енергетики, основні види горизонтальних та вертикальних структур географічної оболонки. Показує знання про будову, склад, властивості, фізико-географічні процеси атмосфери, гідросфери, літосфери та біосфери.</p>
<p>Уміння:</p>	<p>ПРУ 1. Аналізує етногенез української нації, історичні документи за допомогою різних наукових методів, спираючись на принципи історизму, об'єктивності, зв'язку теорії з практикою.</p> <p>ПРУ 2. Володіє основами професійної культури, здатний до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою, а також володіє іноземною мовою на рівні, необхідному для роботи з науково-методичною літературою. Створює документи та професійні тексти відповідно до норм української мови.</p> <p>ПРУ 3. Уміє самостійно проводити уроки та застосовує методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів; планує структуру, зміст, процес організації уроків географії і біології та здоров'я людини із застосуванням новітніх технологій навчання.</p> <p>ПРУ 4. Організовує та проводить різні види досліджень навчального та наукового характеру. Висвітлює результати науково-теоретичних і дослідницьких пошуків у курсових, кваліфікаційних роботах та проявах наукової творчості.</p> <p>ПРУ 5. Застосовує отримані знання про сучасну наукову картину світу, закономірності взаємодії сполук, будову речовини для розуміння навколишнього світу і явищ природи.</p> <p>ПРУ 6. Використовує принципи, підходи, методи дослідження при вивченні географічних процесів та об'єктів. Уміє застосовувати комплексний підхід до вивчення взаємопов'язаних явищ і процесів природно-суспільної взаємодії.</p> <p>ПРУ 7. Застосовує знання про особливості будови клітин, органел та їх функцій, види клітинного поділу, знання про тканини рослинних та тваринних організмів, їх будову та функції. Аналізує процеси діяльності та функції рослинного організму, їх взаємозв'язки та зв'язки з навколишнім середовищем.</p> <p>ПРУ 8. Планує, проектує і укладає тематичні карти. Застосовує різноманітні методи і способи аналізу інформації за картами, картографічними творами в освітній діяльності. Аналізує й порівнює зміст різноманітних картографічних творів.</p> <p>ПРУ 9. Застосовує основні положення теорії сталого розвитку. Пояснює закономірності раціональної територіальної організації суспільства. Складає комплексну порівняльну фізико- та економіко-географічну характеристику географічних об'єктів, країн та регіонів. Володіє номенклатурою географічних назв у заданому обсязі, уміє показувати географічні об'єкти на картах різного масштабу.</p> <p>ПРУ 10. Володіє інформаційно-комунікаційними технологіями навчання. Аналізує текстові та числові дані в середовищі табличного процесора. Розробляє і представляє презентаційні матеріали в середовищі редактора презентацій. Застосовує доступні мережеві ресурси для пошуку і аналізу інформації.</p> <p>ПРУ 11. Застосовує здобуті теоретичні знання для формування</p>

	практичних навичок під час проведення навчальних та виробничих практик. Використовує професійно-профільовані знання й практичні навички з фізичної, економічної, соціальної географії, біології та здоров'я людини для дослідження природних та соціальних явищ і процесів, природних об'єктів.
Комунікація	ПРК 1. Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності. ПРК 2. Розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
Автономія і відповідальність	ПРА 1. Уміє вчитися упродовж життя і вдосконалює з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності. ПРА 2. Уміє створювати рівноправне і справедливе освітнє середовище.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Освітньо-професійну програму Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, стаж роботи, і відповідають вимогам, що визначені чинними ліцензійними умовами.
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Приміщення для проведення навчальних занять повинні відповідати санітарним нормам та вимогам правил пожежної безпеки. Наявність матеріально-технічної бази, що забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням, лабораторіями (науковими та навчальними), устаткуванням, необхідним для виконання навчального плану (картографічним і топографо-геодезичним, метеорологічним обладнанням, геологічними колекціями, наборами для визначення мінералів та гірських порід). Спеціальне лабораторне обладнання: терези, муфельна піч, рН-метр та ін. Наявність комп'ютерних класів. Наявність спеціалізованих комп'ютерних класів з необхідним обладнанням і програмним забезпеченням та доступом до інтернет-мережі для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів. Наявність іншої інфраструктури відповідно до вимог ліцензійних умов.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	Наявність навчально-методичного забезпечення, що включає: робочі програми усіх навчальних дисциплін; програми практик; дидактичні матеріали для практичних та лабораторних занять, самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; методичні рекомендації з практик, методичні рекомендації щодо написання курсових робіт. Інформаційне забезпечення: наявність навчальної, наукової, науково-методичної літератури, фахових періодичних видань у бібліотеці (у тому числі в електронному вигляді), доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою; офіційного веб-сайту навчального

	закладу.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підготовка бакалаврів за кредитно-трансферною системою. Обсяг одного кредиту 30 годин.
Міжнародна кредитна мобільність	Участь у державних, міжнародних наукових і освітньо-професійних програмах (TEMPUS, ERASMUS MUNDUS, UGRAD, Fullbright та інші). Співробітництво з Німецькою службою академічних обмінів (ДААД), фондом ім. Роберта Боша (Німеччина), Французьким культурним центром (Франція) та агенцією “Destination East” (Австрія).
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Підготовка іноземних громадян здійснюється відповідно до чинного законодавства України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер.

**2. Розподіл змісту
освітньо-професійної програми
за групами компонентів та циклами підготовки**

№ п/п	Цикл підготовки	Обсяг навчального навантаження здобувача вищої освіти (кредитів / %)		
		Обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми	Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми	Всього за весь термін навчання
1.	Цикл загальної підготовки	18/7	7/3	25/10
2.	Цикл професійної підготовки	162/68	53/22	215/90
Всього за весь термін навчання		180/75	60/25	240/100

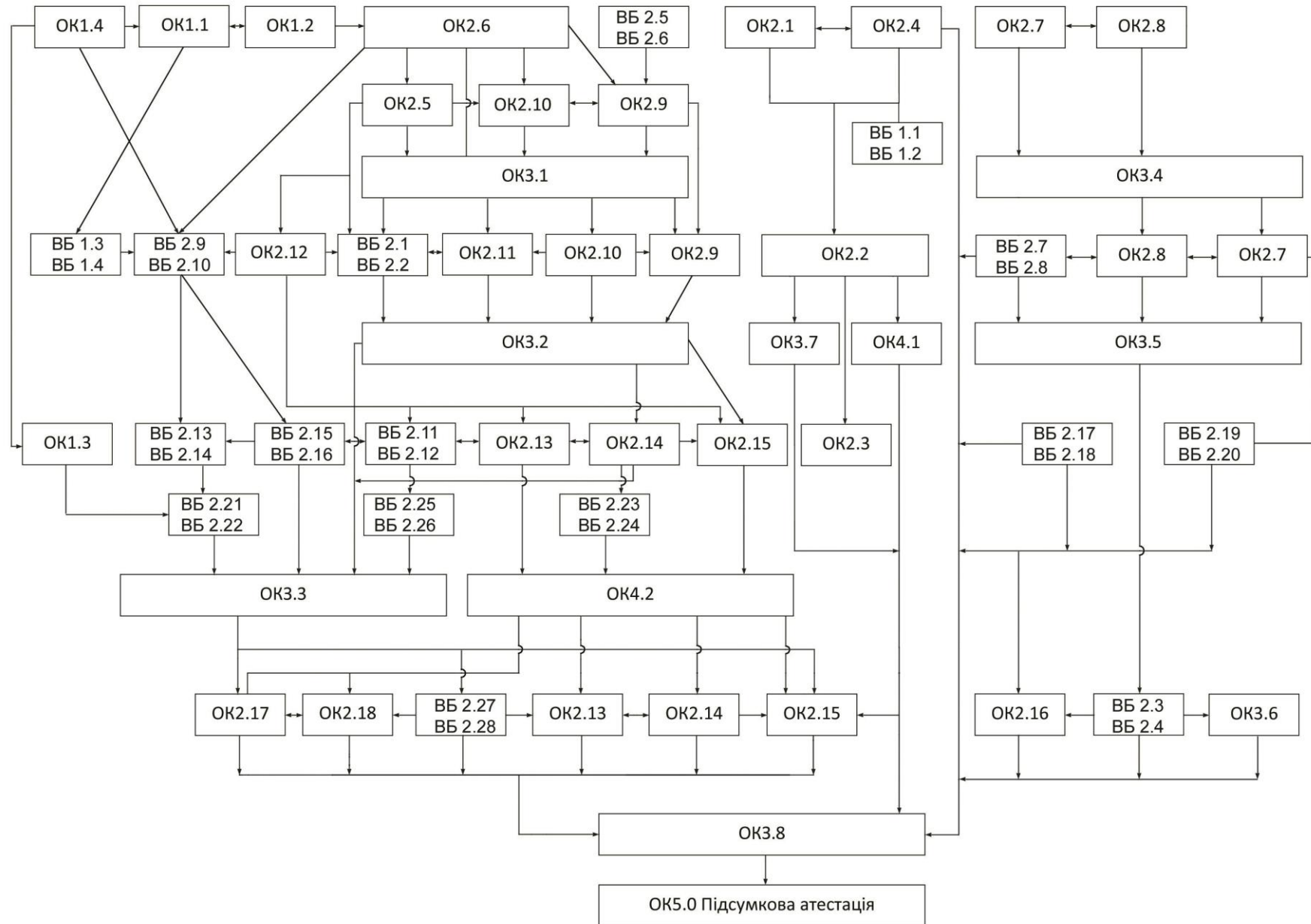
3. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

3.1. Перелік компонент ОПП

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумково- го контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
<i>1. Цикл загальної підготовки</i>			
OK1.1.	Історія та культура України	4	Іспит
OK1.2.	Українська мова за професійним спрямуванням	4	Іспит
OK1.3.	Іноземна мова	7	Залік
OK1.4.	Інформаційно-комунікаційні технології	3	Залік
Всього за цикл:		18	
<i>2. Цикл професійної підготовки</i>			
OK2.1.	Психологія	8,0	Іспит
OK2.2.	Педагогіка	8,0	Іспит
OK2.3.	Основи інклюзивного навчання	3,0	Залік
OK2.4.	Вікова фізіологія та здоров'я дитини	3,0	Залік
OK2.5.	Картографія з основами топографії	4,0	Залік
OK2.6.	Геологія	6,5	Іспит
OK2.7.	Ботаніка	9,0	Іспит
OK2.8.	Зоологія	9,0	Іспит
OK2.9.	Гідрологія	5,0	Іспит
OK2.10.	Геоморфологія	6,0	Залік
OK2.11.	Загальне землезнавство	4,0	Залік
OK2.12.	Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства	4,0	Залік
OK2.13.	Фізична географія материків та океанів	12,5	Іспит
OK2.14.	Фізична географія України	7,5	Залік
OK2.15.	Методика навчання географії	9,0	Іспит
OK2.16.	Методика навчання біології	3,5	Залік
OK2.17.	Економічна і соціальна географія України	6,5	Іспит
OK2.18.	Регіональна економічна і соціальна географія	10,0	Залік
OK3.1.	Навчальна практика з географії	4,5	Залік
OK3.2.	Навчальна практика з географії	4,5	Залік
OK3.3.	Навчальна практика з географії	4,5	Залік
OK3.4.	Навчальна практика з біології	3,0	Залік
OK3.5.	Навчальна практика з біології	3,0	Залік
OK3.6.	Навчальна практика з біології	1,5	Залік
	Педагогічна практика:		Залік
OK3.7.	- <i>пропедевтична в ЗСО</i>	1,5	Залік
OK3.8.	- <i>виробнича в ЗСО</i>	12	Залік
OK4.1	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	
OK4.2	Курсова робота з географії та методики навчання географії(фізична географія України, методика навчання географії, регіональна економічна і соціальна географія)	3	
OK5.0.	Підсумкова атестація	3	іспит
Всього за цикл:		136,5	
Всього за обов'язкові компоненти:		180	

1	2	3	3
Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми			
<i>1. Цикл загальної підготовки</i>			
ВБ1.1	Фізичне виховання	4	Залік
ВБ1.2	Спортивні секції (за видами спорту)		
ВБ1.3	Філософія	3	Залік
ВБ1.4	Соціологія		
Всього за цикл загальної підготовки:		7	
<i>2. Цикл професійної підготовки</i>			
Вибір з переліку дисциплін:			
ВБ2.1	Гідрологія	4,0	Залік
ВБ2.2	Гідрологія суходолу з основами океанології		
ВБ2.3	Фізіологія рослин	4,0	Залік
ВБ2.4	Алелопатія		
ВБ2.5	Хімія з основами геохімії	3,0	Залік
ВБ2.6	Неорганічна хімія		
ВБ2.7	Гістологія з основами цитології та ембріології	3,0	Залік
ВБ2.8	Протозоологія		
ВБ2.9	Географія світового господарства	6,0	Залік
ВБ2.10	Географія сфери обслуговування		
ВБ2.11	Геоєкологія	4,0	Іспит
ВБ2.12	Ландшафтна екологія		
ВБ2.13	Історична географія	5,0	Залік
ВБ2.14	Історія географічних відкриттів		
ВБ2.15	Основи технологій виробництва	3,5	Залік
ВБ2.16	Основи промислового виробництва		
ВБ2.17	Анатомія людини	3,0	Залік
ВБ2.18	Анатомія вісцеральних систем		
ВБ2.19	Біогеографія	3,0	Залік
ВБ2.20	Екосистемологія		
ВБ2.21	Географія населення	5,0	Залік
ВБ2.22	Географія релігій і культур		
ВБ2.23	Географія Сумської області	3,5	Залік
ВБ2.24	Географічне краєзнавство		
ВБ2.25	Ландшафтознавство	3,0	Залік
ВБ2.26	Динаміка геосфер		
ВБ2.27	Палеогеографія	3,0	Залік
ВБ2.28	Палеогеографія антропогену		
Всього за цикл професійної підготовки:		53	
Всього за вибіркові компоненти:		60	

3.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

4. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія. Біологія) першого рівня вищої освіти проводиться у формі кваліфікаційного екзамену з географії та методики навчання географії і комплексного кваліфікаційного екзамену з біології та здоров'я людини, методики навчання біології та здоров'я людини і психолого-педагогічних дисциплін. Завершується видачею документів встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Географія». Вчитель географії. Вчитель біології та здоров'я людини. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	ПК7	ПК8	ПК9	ПК10	ПК11	ПК12	ПК13	ПК14	ПК15	ПК16	ПК17	
OK1.1	+		+				+	+			+	+				+													
OK1.2					+		+	+		+	+	+				+								+					
OK1.3			+				+	+	+	+	+	+				+								+					
OK1.4			+		+		+	+		+	+	+			+	+			+										
OK2.1	+	+		+				+			+	+				+		+						+	+		+	+	
OK2.2		+		+		+		+	+		+	+				+		+					+	+	+		+	+	
OK2.3	+	+		+		+		+	+		+	+				+							+	+	+		+	+	
OK2.4	+			+				+			+	+				+										+		+	
OK2.5			+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	+				+									
OK2.6			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+												
OK2.7			+	+	+	+		+			+	+	+	+		+	+												
OK2.8			+	+	+	+		+			+	+	+	+		+													
OK2.9			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+													
OK2.10			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+													
OK2.11			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	+												
OK2.12			+	+	+	+		+			+	+	+	+	+	+													
OK2.13			+			+		+			+	+	+		+	+					+								
OK2.14			+			+		+			+	+	+		+	+					+								
OK2.15			+			+	+	+		+	+	+	+		+	+		+					+	+	+	+		+	+
OK2.16			+			+	+	+		+	+	+	+		+	+		+					+	+	+	+		+	+
OK2.17			+			+		+		+	+	+	+		+	+	+				+								
OK2.18			+			+		+		+	+	+	+		+	+	+				+								
OK3.1	+	+		+				+	+		+				+					+	+						+		
OK3.2	+	+		+				+	+		+				+					+	+						+		
OK3.3	+	+		+				+	+		+				+					+	+						+		
OK3.4	+	+		+				+	+		+									+	+						+		
OK3.5	+	+		+				+	+		+									+	+						+		
OK3.6	+	+		+				+	+		+									+	+						+		
OK3.7	+	+		+			+	+	+	+	+							+	+		+	+	+		+	+	+	+	+
OK3.8	+	+		+			+	+	+	+	+							+	+		+	+	+		+	+	+	+	+
OK4.1			+		+	+	+	+	+	+	+				+	+			+	+				+			+		
OK4.2			+		+	+	+	+	+	+	+				+	+			+	+				+					
OK5.0			+		+	+	+	+	+	+	+					+			+	+				+					

6. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-професійної програми

	ПР31	ПР32	ПР33	ПР34	ПР35	ПР36	ПР37	ПР38	ПР39	ПР310	ПР311	ПР312	ПРУ1	ПРУ2	ПРУ3	ПРУ4	ПРУ5	ПРУ6	ПРУ7	ПРУ8	ПРУ9	ПРУ10	ПРУ11	ПРК1	ПРК2	ПРА1	ПРА2	
OK1.1	+												+												+			
OK1.2	+		+										+	+												+		
OK1.3			+											+														
OK1.4				+																		+			+	+		
OK2.1	+	+		+				+																+	+		+	
OK2.2	+	+		+				+																+	+	+	+	
OK2.3				+				+														+		+	+	+	+	
OK2.4		+		+		+																						
OK2.5		+		+							+										+		+					
OK2.6		+		+	+	+						+						+	+		+		+					
OK2.7		+		+	+	+					+							+	+		+		+					
OK2.8		+		+	+	+												+	+	+			+					
OK2.9		+		+	+							+						+	+		+		+					
OK2.10		+		+	+						+		+					+	+		+		+					
OK2.11		+		+	+						+		+					+	+		+		+					
OK2.12		+		+								+						+	+		+		+					
OK2.13		+		+	+						+							+		+	+	+						
OK2.14		+		+	+						+							+		+	+	+						
OK2.15	+	+	+	+	+		+	+			+			+	+	+		+		+		+		+	+	+	+	+
OK2.16	+	+	+	+	+	+		+						+	+	+						+		+	+	+	+	+
OK2.17		+		+	+		+		+					+				+		+	+	+						
OK2.18		+		+	+		+		+									+		+	+	+						
OK3.1		+		+							+	+				+		+		+			+		+	+		
OK3.2		+		+							+	+				+		+		+			+		+	+		
OK3.3		+		+			+		+		+	+				+		+		+			+		+	+		
OK3.4		+		+		+									+			+		+			+		+	+		
OK3.5		+		+		+									+			+		+			+		+	+		
OK3.6		+		+		+									+			+		+			+		+	+		
OK3.7	+	+	+	+			+	+						+	+								+	+	+	+	+	+
OK3.8	+	+	+	+			+	+						+	+								+	+	+	+	+	+
OK4.1	+	+	+	+				+			+	+		+		+						+						
OK4.2		+	+	+			+	+	+	+	+			+		+		+		+	+	+						
OK5.0		+	+	+			+	+	+	+	+	+		+		+		+		+	+	+						